

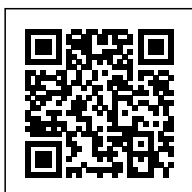

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

VIII. volební období

1171/0

Vládní návrh zákona o zvýšení náhrady příjmu při nařízené karanténě

Zástupce předkladatele: min. práce a soc. věcí
Doručeno poslancům: 1. března 2021 v 18:19

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne..... 2021

o zvýšení náhrady příjmu při nařízené karanténě

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

§ 1

Úvodní ustanovení

(1) Tento zákon upravuje

- a) zvýšení náhrady příjmu poskytované zaměstnanci zaměstnavatelem v období prvních 14 kalendářních dnů trvání nařízené karantény (dále jen „náhrada příjmu“),
- b) placení pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (dále jen „pojistné“) zaměstnavatelem ve vztahu k poskytnutí náhrady příjmu.

(2) Nárok na zvýšení náhrady příjmu trvá nejdéle do 30. dubna 2021.

(3) Pro účely tohoto zákona se karanténou rozumí též izolace podle zákona o ochraně veřejného zdraví¹⁾.

Zvýšení náhrady příjmu při nařízené karanténě

§ 2

Zaměstnanci, kterému byla nařízena karanténa a který má z tohoto důvodu nárok na náhradu mzdy, platu nebo odměny z dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr podle § 192 až 194 zákoníku práce, přísluší tato náhrada ve výši 100 % průměrného redukovaného výdělku. Ostatní podmínky a způsob úpravy průměrného výdělku stanovené v § 192 až 194 zákoníku práce tím nejsou dotčeny.

§ 3

Dalším osobám, které jsou účastny nemocenského pojištění jako zaměstnanci²⁾ a mají podle jiného právního předpisu³⁾ v době nařízené karantény nárok na plat ve snížené výši nebo

¹⁾ § 2 odst. 6 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁾ § 5 písm. a) zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

³⁾ § 34 odst. 4 zákona č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů. § 72 odst. 7 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

odměnu ve snížené výši, přísluší snížený plat nebo snížená odměna ve výši 100 % průměrného redukovaného výdělku. Státnímu zaměstnanci, kterému byla nařízena karanténa⁴⁾, přísluší plat v nesnížené výši. Ostatní podmínky pro stanovení sníženého platu nebo snížené odměny podle jiných právních předpisů tím nejsou dotčeny.

§ 4

Nárok na zvýšení náhrady příjmu podle § 2 a 3 nepřísluší, je-li karanténa nařízena v období do 5 dnů ode dne návratu ze zahraničí, s výjimkou pracovních nebo služebních cest.

Placení pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti zaměstnavatelem

§ 5

(1) Zaměstnavatel odečte z částky pojistného odváděného za kalendářní měsíc částku, kterou zúčtoval zaměstnancům na náhradě příjmu podle § 2 a 3.

(2) Zaměstnavatel má nárok na odečet podle odstavce 1, jen pokud náhradu příjmu podle tohoto zákona vyplatil nejpozději do konce druhého kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém si náhradu příjmu odečetl od pojistného.

(3) Nárok na odečet podle odstavce 1 lze uplatnit do 3 kalendářních měsíců po skončení karantény.

(4) Do částky zúčtované zaměstnancům na náhradě příjmu se nezahrnuje ta část náhrady příjmu, která byla dohodnuta nebo stanovena nad výši, na kterou zaměstnanci vznikl nárok podle § 2 a 3.

(5) Zaměstnavatel uplatňuje odečet podle odstavce 1 na předepsaném tiskopisu podle § 9 odst. 2 zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti; na tomto tiskopisu uvádí též údaj o počtu zaměstnanců, za které tento odečet uplatňuje, a úhrn náhrady příjmu, který od pojistného odečítá.

(6) Je-li částka, kterou v kalendářním měsíci zaměstnavatel odečítá z částky pojistného podle odstavce 1, vyšší než pojistné za tento kalendářní měsíc, považuje se tento rozdíl za přeplatek na pojistném. Za žádost o úhradu tohoto rozdílu se považuje podání tiskopisu podle § 9 odst. 2 zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

§ 47 odst. 7 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

§ 53 odst. 7 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁾ § 128 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů.

(7) Byla-li z částky pojistného odečtena vyšší částka, než měla být podle odstavce 1 odečtena, nebo provedl-li zaměstnavatel odečet, aniž byly splněny podmínky pro tento odečet, považuje se částka, o kterou bylo pojistné takto zkráceno, za dluh na pojistném. Byla-li z částky pojistného odečtena nižší částka, než měla být podle odstavce 1 odečtena, považuje se zbývající částka, která měla být odečtena z pojistného, za přeplatek na pojistném.

§ 6

Není-li v tomto zákoně stanoveno jinak, postupuje se ve věcech pojistného podle zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení.

Společná ustanovení

§ 7

Ustanovení § 6 odst. 9 písm. t) zákona o daních příjmů se vztahuje i na náhradu příjmu zvýšenou podle tohoto zákona.

§ 8

Má-li zaměstnavatel právo na odečet z pojistného podle § 5, současně mu nepřisluší z důvodu téže překážky v práci příspěvek na částečnou úhradu nákladů na náhrady mezd v rámci cíleného programu podle § 120 zákona o zaměstnanosti.

§ 9

Česká správa sociálního zabezpečení neprodleně zašle zaměstnavateli na jeho žádost informaci, že od ošetřujícího lékaře obdržela informaci o nařízení karantény zaměstnanci a o jejím trvání nebo ukončení; pro podání žádosti a sdělení informace platí § 116a zákona o nemocenském pojištění obdobně. Za žádost zaměstnavatele podle věty první se považuje též žádost o sdělení informace o vzniku dočasné pracovní neschopnosti již podaná podle § 116a zákona o nemocenském pojištění.

§ 10

Přechodné ustanovení

Náhrada příjmu podle § 2 a 3 přísluší podle tohoto zákona zaměstnanci i za kalendářní dny přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, pokud byla zaměstnanci nařízena karanténa po 28. únoru 2021.

§ 11

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Důvodová zpráva

Obecná část

1. Zhodnocení platného právního stavu

Podle stávající právní úpravy obsažené v § 192 až 194 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“) zaměstnancům v základním pracovněprávním vztahu přísluší v prvních 14 kalendářních dnech trvání nařízené karantény náhrada mzdy, platu, případně odměny z dohody (dále jen „náhrada“), pokud tito zaměstnanci splňují podmínky stanovené zákonem o nemocenském pojištění pro dávku nemocenského pojištění - nemocenské. Náhrada přísluší ve výši 60 % průměrného redukovaného výdělku, a to za pracovní dny (dny, na které byly rozvrženy směny) a tzv. placené svátky. Charakter této náhrady je tak obdobný dávce nemocenského pojištění. Od 15. kalendářního dne trvání nařízené karantény náleží těmto zaměstnancům dávka nemocenského pojištění - nemocenské.

Podle jiných právních předpisů dalším skupinám zaměstnanců, kteří jsou účastni nemocenského pojištění, přísluší namísto náhrady mzdy nebo platu za dobu prvních 14 kalendářních dnů nařízené karantény plat nebo odměna ve snížené výši 60 % (§ 128 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, § 34 odst. 4 zákona č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, § 72 odst. 7 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, § 47 odst. 7 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, § 53 odst. 7 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze).

Naopak vojákům z povolání náleží v době karantény služební plat (§ 68k odst. 2 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání) a příslušníkům bezpečnostních sborů služební příjem (§ 124 odst. 5 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů), tj. výše jejich příjmu tím není dotčena.

2. Odůvodnění hlavních principů a nezbytnosti navrhované právní úpravy

Ministerstvo práce a sociálních věcí připravilo návrh zákona, jímž se zaměstnancům do 30. 4. 2021 zvyšuje náhrada mzdy, platu nebo odměny z dohody, která jim přísluší podle § 192 až 194 zákoníku práce v době trvání prvních 14 kalendářních dnů nařízené karantény, na 100 % průměrného redukovaného výdělku. Zvýšená náhrada příjmu ve výši 100 % bude příslušet i dalším osobám, které jsou účastny nemocenského pojištění jako zaměstnanci a mají podle jiného právního předpisu v době nařízené karantény nárok na plat ve snížené výši nebo odměnu ve snížené výši.

Cílem navrhované úpravy je zlepšit finanční situaci zaměstnanců, kterým byla nařízena karanténa, přičemž pokles příjmů těchto osob vede zřejmě i k nízké ochotě pozitivně

testovaných osob označovat další potenciálně rizikové kontakty. V důsledku toho se stávající epidemiologická situace dlouhodobě nezlepšuje, naopak popsané chování potenciálně nakažených osob může být jedním z důvodů zhoršování epidemiologické situace a prodlužování epidemie.

Současně se chce zabránit, aby zvýšené náklady na poskytovanou náhradu příjmu šly k tíži zaměstnavatele, a proto si vyplacenou náhradu příjmu budou zaměstnavatelé moci odečíst z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Z důvodu administrativního zjednodušení si z pojistného budou zaměstnavatelé moci v případě karantény odečíst celou náhradu příjmu, nejen její navýšení, a současně nebudou moci v případech nařízení individuální karantény vyžadovat částečnou náhradu nákladů na náhrady mezd z Cíleného programu zaměstnanosti (Program Antivirus – Režim A).

Zvýšená kompenzace při nařízené karanténě je poskytována zaměstnancům i v některých dalších evropských státech, a to například v Rakousku, Německu či Velké Británii.

V Rakousku v případě karantény nařízené přímo z důvodu onemocnění COVID-19 se řídí nárok a délka trvání vyplácení odměny tzv. Entgeltfortzahlung podle obecných pravidel pro případ nemoci, tj. zaměstnanci je nadále vyplácena odměna, i když práci skutečně nevykonává – právním základem je § 8 odst. 1 a 2 Angestelltengesetz, resp. Entgeltfortzahlungsgesetz (zákon o pokračování ve vyplácení mzdy/platu). Dle těchto pravidel v zásadě vzniká zaměstnanci vůči zaměstnavateli v případě onemocnění nárok na pokračování výplaty odměny ve výši 100 % po dobu 6 až 12 týdnů (v závislosti na délce trvání pracovního poměru u daného zaměstnavatele) a ve výši 50 % během následujících 4 týdnů. V případě nařízení karantény rakouskými zdravotními úřady jsou zaměstnavateli výše uvedené odměny nahrazeny ze strany státu na základě epidemického zákona (Epidemiegesetz 1950). To neplatí, pokud je karanténa nařízena zdravotními či jinými úřady cizích států, tj. např. v případě karantény českých pendlerů pracujících v Rakousku nařízené českými úřady.

V Německu, pokud byla karanténa oficiálně nařízena hygienickou stanicí, zaměstnavatel vyplácí mzdy zaměstnancům maximálně po dobu šesti týdnů ve výši čisté mzdy. Základem pro to je zákon o ochraně před infekcí – Gesetz zur Verhütung und Bekämpfung von Infektionskrankheiten beim Menschen (Infektionsschutzgesetz – IfSG). Zákon stanoví, že v případě zákazu zaměstnání (§ 31 IfSG) je zaměstnavatel povinen po dobu šesti týdnů platit náhradu ve výši čisté mzdy (§ 56 II IfSG). Tyto prostředky si zaměstnavatel poté může nechat proplatit.

Ve Velké Británii je poměrně komplikovaný systém zabezpečení zaměstnanců v karanténě. Existují zejména následující formy finanční podpory:

1) Test and Trace Support Payment Pension Credit (příspěvek pro nízkopříjmové občany v karanténě)

Pokud je občan vyzván v rámci veřejného testovacího systému NHS Test and Trace ke karanténě (zákonná povinnost) a má nízký příjem, není schopen pracovat z domova a v důsledku toho by přišel o příjem, může mít nárok na platbu ve výši 500 GBP od místního

úřadu v rámci platebního režimu Test and Trace Support Payment. Tento režim je v platnosti pouze v Anglii od 28. září 2020 do 31. ledna 2021. Smyslem příspěvku je zamezit tomu, aby lidé porušovali karanténu proto, že výpadek příjmů (resp. nízká nemocenská) nepokryje jejich životní náklady. Dle odhadů vlády by mohly mít nárok na tuto dávku (v případě nutnosti izolace) max. 4 mil. osob (ze 66 mil. obyvatel UK).

2) Nemocenská dávka - Statutory Sick Pay (SSP)

Během pracovní neschopnosti má občan nárok na dávku SSP 95,85 GBP týdně (tj. velmi skromnou částku, pod životními náklady v zemi). Náklady na platbu hradí zaměstnavatel po dobu až 28 týdnů. SSP se vyplácí za každý den pracovní absence.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky.

Navrhovaný zákon je v souladu s ústavním pořádkem České republiky a plně respektuje též Listinu základních práv a svobod.

4. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Navrhovaný zákon je v souladu s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

5. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaný zákon je v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, podle čl. 10 Ústavy.

6. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny

Finanční dopady

Počty nařízených karantén v období od počátku epidemie COVID-19 značně kolísají. V měsíci největšího rozšíření nemoci (říjen 2020) přesahují 100 tisíc případů, v letních měsících při ústupu pandemie klesly početně na několik jednotek tisíc.

Při odhadu finančních dopadů na státní rozpočet vycházelo MPSV z údajů o aktuálním vývoji epidemie a z údajů o poskytovaných refundacích zaměstnavatelů z titulu individuálních karantén zaměstnanců.

Částka snížení pojistného na jeden případ karantény je odvozena indexováním této částky připadající na jeden případ v Cíleném programu podpory zaměstnanosti (Antivirus – Režim A), kde byla zaměstnavatelům vyplacena v průměru za jednu karanténu částka 3 897 Kč. Zaměstnavatelé se doplácí v tomto programu 80 % výdajů, náhrada mzdy činí 60 %

průměrného redukováného výdělku. Při navýšení náhrady na 100 % bude tato částka indexována navýšením o 2/3 (nárůst z 60 na 100 procent náhrady mzdy) a dále navýšením o 25 % (navýšení refundace zaměstnavateli z 80 % na 100 %), takto je odvozena průměrná částka refundace na jednoho zaměstnance na 8 120 Kč.

Odhad počtu případů vychází z počtu pozitivních případů COVID-19 v měsíci lednu a účinnosti opatření od března do dubna. Nepředpokládá se, že by byla další opatření mající vliv na průběh epidemie COVID-19, tj. situace v únoru bude stabilní na úrovni konce ledna, tj. průměrný denní přírůstek pozitivních necelých 7 000, to znamená cca 195 tis. případů za celý měsíc.

Předpokládá se, že od účinnosti opatření navýšení náhrady mzdy dojde k posílení motivace k testování (v rámci zjednodušení se předpokládá, že se motivace zvýší u všech skupin, nejen u zaměstnanců), což povede v březnu k nárůstu počtu pozitivních případů úměrně zvýšené motivaci podle šetření (PAQ Research, Kudrnáčová, Prokop), zároveň se projeví pozitivně vyšší ochota k testování v poklesu reprodukčního čísla.

Zároveň se předpokládá 20% využití práce z domova/na dálku namísto čerpání překážky v práci z důvodu nařízené karantény.

Odhaduje se počet pozitivních osob v jednotlivých měsících podle následující tabulky, v pravém sloupci je uveden z toho počet zaměstnanců (cca 55 %).

Měsíc	Počet pozitivně testovaných	z toho zaměstnanců
Březen	333 627	183 495
Duben	152 422	83 832
Celkem	486 049	267 327

Počet pozitivně testovaných nezahrnuje karantény, které skončí bez pozitivního testu. Za posledních 5 měsíců průběhu epidemie byl počet hlášených karantén přibližně třetinový k ostatním případům hlášených dočasných pracovních neschopností, proto se předpokládá počet případů zaměstnanců s pozitivním testem navýší o jednu třetinu. Následně předpokládáme cca 20 % všech těchto případů osob s karanténou nebo izolací pracujících z domova/na dálku a takto se dospěje k předpokládanému počtu osob, kterým bude vyplácena zvýšená náhrada mzdy nebo platu.

Měsíc	Výdaje v mil. Kč	Počty osob s nárokem na příspěvek
Březen	1 579	195 728
Duben	722	89 421
Celkem	2 301	285 149

Na straně České správy sociálního zabezpečení (dále jen „ČSSZ“) si vyžádá nový zákon úpravy aplikačního programového vybavení v rozsahu cca 5 miliónů Kč.

Dopady pro zaměstnavatele

Pozitivní dopad pro zaměstnavatele spočívá v tom, že ve větším procentu případů dojde k včasnému izolování potencionálních přenašečů, kteří by mohli infikovat zbytek pracovněprávního kolektivu.

Nepatrné zvýšení administrativní náročnosti pro zaměstnavatele v souvislosti s vyplácením zvýšené náhrady je vyváženo pozitivním přínosem z hlediska bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a celospolečenským zájmem.

Dopady pro zaměstnance

Pozitivním dopadem návrhu je, že zaměstnanec bude po dobu nařízené karantény lépe finančně zabezpečen a zvýší se jeho ochota podrobit se příslušnému testování.

7. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaný zákon nebude mít žádné dopady na ochranu soukromí a osobních údajů.

8. Zhodnocení korupčních rizik

Navrhovaný zákon není spojen s žádnými korupčními riziky.

9. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo ochranu státu a dopady na životní prostředí

Navrhovaný zákon nemá vliv na bezpečnost nebo obranu státu ani na životní prostředí.

10. Způsob projednání návrhu zákona

Současně s předložením návrhu zákona se předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky žádá o projednání návrhu zákona ve zkráceném jednání v rámci vyhlášeného stavu legislativní nouze podle § 99 zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, a to vzhledem k potřebě urychleně řešit situaci zaměstnanců, kdy zaměstnanec po dobu nařízené karantény obdrží náhradu příjmu ve zvýšené výši a současně se tak zvýší jeho ochota podrobit se příslušnému testování a zároveň označovat další potenciálně rizikové kontakty.

Podmínky stanovené v § 99 Jednacího řádu Poslanecké sněmovny pro vyhlášení stavu legislativní nouze spočívající v trvání mimořádných okolností, kdy jsou zásadním způsobem ohrožena základní práva a svobody občanů nebo bezpečnost státu nebo kdy státu hrozí značné hospodářské škody, považuje předkladatel návrhu zákona za splněné.

Stávající již několik měsíců trvající epidemie koronaviru má zásadní dopad nejen na zdraví osob v České republice a na jejich životy obecně (např. omezení sdružování a shromažďování, omezení výkonu výdělečné činnosti, zákaz prezenční výuky ve školských zařízeních), ale má i závažné dopady do hospodaření státu (kompenzace poskytované ze strany státu podnikatelům, výplata dávek nemocenského pojištění, podpora zaměstnanosti atp.). Řada opatření přijímaná příslušnými orgány s cílem epidemii zlikvidovat spočívají mimo jiné i v omezení některých

práv a svobod, a to s ohledem na povahu epidemie a nekončící šíření onemocnění. Pokud nedojde k likvidaci epidemie, hrozí zejména přetížení zdravotnických zařízení a v důsledku toho ohrožení základního lidského práva osob na ochranu zdraví (v extrémních případech by nebylo možné poskytovat zdravotní péči). Epidemie může v důsledku nedostatku zaměstnanců podstatně ovlivnit i činnost důležitých státních orgánů a jiných důležitých institucí či prvků kritické infrastruktury, přičemž narušení funkce těchto subjektů by mohlo mít závažný dopad na bezpečnost státu nebo na zabezpečení základních potřeb obyvatel.

Rychlým přijetím návrhu tohoto zákona tak má dojít k oddělení potenciálně nakažených osob od zdravé populace, resp. k motivaci těchto osob podrobit se karanténním opatřením. V důsledku toho by mělo dojít ke zlepšení epidemiologické situace a k obnovení běžného života v České republice, kde nadále nebude nutné přijímat opatření, která jsou finančně nákladná a zejména zasahují do práv občanů, popř. nebude hrozit odkládání poskytnutí zdravotní péče a přetížení zdravotnických zařízení.

Zvláštní část

K § 1

K odstavci 1

Vymezuje se předmět právní úpravy zákona spočívající v poskytnutí zvýšené náhrady příjmu při nařízené karanténě vymezeným skupinám zaměstnanců a způsobu refundace nákladů vzniklých zaměstnavatelům prostřednictvím snížení odvodu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

K odstavci 2

S ohledem na to, že je zvýšení náhrady příjmu při nařízené karanténě učiněno v reakci na stávající mimořádnou situaci spojenou s epidemií COVID-19, navrhuje se, aby nárok na zvýšení náhrady příjmu trval nejdéle do 30. dubna 2021.

K odstavci 3

Podle § 2 odst. 7 písm. a) zákona o ochraně veřejného zdraví se karanténou rozumí oddělení zdravé fyzické osoby, která byla během inkubační doby ve styku s infekčním onemocněním nebo pobývala v ohnisku nákazy, od ostatních fyzických osob a lékařské vyšetřování takové fyzické osoby s cílem zabránit přenosu infekčního onemocnění v období, kdy by se toto onemocnění mohlo šířit. Pro účely tohoto zákona se přitom za karanténu rovněž považuje izolace ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o ochraně veřejného zdraví, kde je vymezena jako oddělení fyzické osoby, která onemocněla infekční nemocí nebo jeví příznaky tohoto onemocnění, od ostatních fyzických osob. Podmínky izolace musí s ohledem na charakter přenosu infekce zabránit jejímu přenosu na jiné fyzické osoby, které by mohly infekční onemocnění dále šířit.

K § 2 a 3

Zaměstnancům se dočasně zvyšuje náhrada mzdy, platu nebo odměny z dohody, která jim přísluší podle § 192 až 194 zákoníku práce v době trvání prvních 14 kalendářních dnů nařízené karantény, na 100 % průměrného redukovaného výdělku.

Náhrada příjmu ve výši 100 % průměrného redukovaného výdělku bude příslušet i dalším osobám, které jsou účastny nemocenského pojištění jako zaměstnanci a mají podle jiného právního předpisu v době nařízené karantény nárok na plat ve snížené výši nebo odměnu ve snížené výši. V případě státních zaměstnanců nedochází v případě dočasné neschopnosti k výkonu služby k úpravě zjištěného průměrného výdělku pro účely stanovení náhrady (srov. § 192 odst. 2 zákoníku práce), proto se stanoví, že státnímu zaměstnanci přísluší plat, který není snížen podle ustanovení § 128 odst. 1 zákona o státní službě a poskytuje se tak v plné výši.

Je třeba zdůraznit, že vojákům z povolání a příslušníkům bezpečnostních sborů zvýšená náhrada příjmu při nařízené karanténě nepřislouží, neboť výše jejich příjmu v době nařízené karantény není dotčena (náleží jim služební příjem či služební plat v nezkrácené výši).

K § 4

Byla-li zaměstnanci nařízena karanténa v období 5 dní ode dne jeho návratu ze zahraničí, vychází se z předpokladu, že zaměstnanci s ohledem na časovou blízkost byla nařízena karanténa v příčinné souvislosti s jeho zahraničním pobytem, a zvýšená náhrada příjmu podle § 2 a 3 mu tak nepřísluší. Zaměstnanci tak v těchto případech přísluší náhrada podle § 192 až 194 zákoníku práce v nezvýšené výši, tj. ve výši 60 % jeho průměrného redukovaného výdělku. V případě pracovních a služebních cest však zaměstnanci zvýšená náhrada přísluší i v těchto případech, neboť o vyslání na pracovní či služební cestu nerozhoduje dotčený zaměstnanec (na rozdíl od zahraniční rekreace), nýbrž zaměstnavatel.

K § 5

K odstavci 1

Upravuje se oprávnění zaměstnavatele odečíst z částky pojistného odváděného za kalendářní měsíc částku, kterou zúčtoval zaměstnancům na náhradě příjmu za období prvních 14 kalendářních dnů trvání nařízené karantény. Cílem je, aby zaměstnavatel nenesl žádné náklady související s náhradou příjmu při nařízené karanténě v souvislosti s přísnými opatřeními při výskytu onemocnění COVID-19. Odečet od platby pojistného umožní provádět refundaci částky zúčtované při nařízené karanténě na náhradě příjmu procesem, který zaměstnavatelé již používali a který jim nepřináší nové administrativní povinnosti a významné náklady. Navíc zajišťuje pružnou úhradu částky, kterou zaměstnavatelé zúčtovali zaměstnancům na náhradě příjmu při nařízené karanténě, neboť zaměstnavatel tuto částku od pojistného přímo odečte od pojistného, které má odvést z vyměřovacích základů zaměstnanců. Postup je navíc minimálně formalizován, neboť zaměstnavatel provádí tento odečet přímo na základě zákona, nemusí o něj žádat, a o věci se proto nevede žádné řízení.

Pokud zaměstnavatel zúčtoval zaměstnanci náhradu příjmu ve výši 60 % průměrného redukovaného výdělku a až dodatečně zjistil, že jsou splněny podmínky pro nárok na náhradu ve výši 100 % průměrného redukovaného výdělku, dodatečně zúčtuje doplatek náhrady do plné výše a odečte od pojistného celou částku (plnou výši) náhrady zúčtované zaměstnanci.

K odstavci 2

Upravuje se, že nárok na odečet pojistného je podmíněn tím, že k němu dojde nejpozději do 2 měsíců od odečtu pojistného k výplatě náhrady příjmu. Zaměstnavateli se poskytuje možnost v případě nedostatku likvidity uplatnit odečet pojistného před poskytnutím náhrady příjmu, náhrada pak ale musí být v krátké lhůtě zaměstnanci následně doplacena.

K odstavci 3

Je stanoven termín, do kdy je možné nárok na odečet uplatnit. Bude docházet k situacím, kdy nebude zřejmé při vystavené dočasné pracovní neschopnosti, že se jedná zároveň o izolaci, proto se stanovuje lhůta po skončení této izolace k došetření, což by mělo být na základě souhlasu zaměstnance po jeho návratu do zaměstnání realizovatelné operativně.

K odstavci 4

Je zde upravena situace, která může nastat, pokud zaměstnavatel poskytuje náhradu příjmu zaměstnanci dobrovolně nad 100 % průměrného redukováného výdělku. V takovém případě může snížit pojistné jen o část náhrady odpovídající výši 100 % průměrného redukováného výdělku.

K odstavci 5

Ustanovení upravuje administrativní postup pro uplatnění nároku na odečet pojistného. Jsou zde uvedeny údaje, které budou spolu s uplatněním snížení pojistného uvedeny na tiskopise přehled o výši vyměřovacího základu, jehož podobu pro tyto účely určí ČSSZ. Údaje jsou potřebné z důvodu kontroly.

K odstavci 6

Je zde upravena situace, která může nastat zejména u malých zaměstnavatelů, kdy by většině zaměstnanců byla nařízena karanténa a úhrn částek vyplacených na náhradě příjmu zaměstnancům při karanténě by převýšil povinnou platbu pojistného za daný kalendářní měsíc. V takovém případě se bude částka zúčtovaných náhrad příjmu převyšující předepsané pojistné považovat za přeplatek na pojistném a zaslaný tiskopis přímo za žádost o vrácení přeplatku pojistného, který bude okresní správa sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“) povinna vrátit.

K odstavci 7

Ustanovení upravuje situaci, kdy zaměstnavatel uplatnil odečet vyšší částky pojistného, než byl oprávněn. Zaměstnavateli v takovém případě vzniká dluh na pojistném. Ustanovení zároveň upravuje i opačnou situaci, kdy zaměstnavatel ve svůj neprospěch odečetl od pojistného nižší částku, než měl; v tomto případě vzniká zaměstnavateli přeplatek.

K § 6

Z důvodu zamezení pochybností v situacích výslovně neupravených tímto zákonem se stanoví, že se obecně postupuje podle zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a podle zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, který upravuje mimo jiné i v souvislosti s pojistným, například příslušnost OSSZ, sdělování údajů a oprávnění ke kontrole podkladů souvisejících s odvodem pojistného, postupy při vzniku přeplatků a nedoplatků na pojistném.

K § 7

Zvýšená náhrada příjmu při nařízené karanténě je osvobozena od daně z příjmu a nezahrnuje se tudíž i do vyměřovacího základu pro placení pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pro placení pojistného na veřejné zdravotní pojištění, a to stejně jako příjem získaný ve formě náhrady mzdy, platu nebo odměny nebo sníženého platu nebo snížené odměny za dobu dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény podle zvláštních právních předpisů [viz § 6 odst. 9 písm. t) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, § 5 odst.

1 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a § 3 odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění].

K § 8

Vylučuje se, aby zaměstnavatel ve vztahu k téže události (překážce v práci) čerpal podporu v rámci Cíleného programu zaměstnanosti (Program Antivirus – Režim A) a rovněž uplatnil odečet z pojistného podle § 5. Z důvodu administrativního zjednodušení si zaměstnavatel může uplatnit pouze odečet pojistného. Je třeba zdůraznit, že zaměstnavatel v tomto směru nemá na výběr.

K § 9

Z rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti zaměstnavatel nemá informace, že se jedná rovněž o karanténu. Pokud ošetřující lékař nepotvrdí zaměstnanci na jeho žádost, že jeho neschopnost vykonávat zaměstnání je zároveň spojená s karanténou, nedošlo by včas k výplatě zvýšené náhrady příjmu ani k provedení úhrady náhrady příjmu odečtem od pojistného. Proto se rozšiřuje po dobu platnosti mimořádného zákona rozsah údajů, který ČSSZ zaměstnavatelům na základě jejich žádostí v současné době předává, o další údaj, kterým je o informace o karanténě zaměstnance. Zaměstnavatelé nebudou pro tyto účely podávat vůči ČSSZ novou žádost, upravuje se, že za žádost o předávání informace o karanténě zaměstnance se považuje také každá žádost již dříve podaná podle § 116a zákona o nemocenském pojištění (zpravidla před účinností mimořádného zákona v souvislosti se zavedením eNeschopenky). Zároveň bude lékařům metodicky doporučen postup, jak mají informaci do elektronické neschopenky při vystavení DPN údaj o karanténě uvádět, aby měl zaměstnavatel informace pro výplatu zvýšené náhrady příjmu včas.

K § 10 – Přejídné ustanovení

Zvýšená náhrada příjmu bude příslušet zaměstnanci při karanténě i za kalendářní dny přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, byla-li zaměstnanci nařízena karanténa po 28. únoru 2021.

K § 11 - Účinnost

Vzhledem k naléhavosti zavedení zvýšení náhrady příjmu se navrhuje účinnost zákona dnem jeho vyhlášení. Účinnost zákona je s ohledem na naléhavý obecný zájem navržena v souladu s § 3 odst. 4 zákona č. 309/1999 Sb. ve znění zákona č. 277/2019 Sb., a to s ohledem na skutečnost, že návrh zákona je vydáván v době nouzového stavu a jeho projednávání v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky je navrhováno ve stavu legislativní nouze.

V Praze dne 1. března 2021

Předseda vlády:

Ing. Andrej Babiš v.r.

Ministryně práce a sociálních věcí:

Dipl.-Pol. Jana Maláčová, Msc., v.r.